ՏԱՄՆԵԼԻՍՔԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1938 ՀԱՐԵՔԱՆԱԿԻՆ 12 ՓԵՏՐՎԱՐ 1886 (Ղ. Տ.) 24 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԲԱՆԲԵՐ

ԱԶԳՈՒՅՑԻՆ ԵՒ ԱԶԽԱՐՀՈՒՅՑԻՆ

ԳԻՆԸ ՄԱՆԵՐ

ՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԱՆԻՆ

	Տարին	Վեցամսեայ
Ի Գալոյ Տաճար	6 մէջիտ	3 մէջ.
Գաւառաց	7 »	3 1/2 »

ԳԻՆԸ ՄԱՆԵՐ

Հայրենիքի վերաբերեալ, ցամակ եւ այլ տրուիլն պիտի է ուղղել առ Տ. Գեղամ, Կ. Փոլիս Մէջ-նաճ Զաղրէ, Մարգարեան Գրատուն թիւ 57 ։

20 փարա — 20 փարա

ԿԱՐԵԻՈՐ ԱԶԳ

Գաւառներու մէջ դանելու թերթիս յարիւրը բաժանորդներէն կը խնդրեմ որ լրագրոյս բաժանորդագիները, որ մինչեւ հիմա չեն հատուցած հոմանի յղել մինչեւ յառաջիկայ մարտ յորմէ յետոյ պիտի պարտաւորիմ դադրեցնել Հայրենիքի առաքումը։

Տնօրէն
Վ. Ց. ՄԱՐԴԻՐՈՍԵԱՆ

Կ. ԳՈՒՄՈՒ 11 ՓԵՏՐՎԱՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ.

ԳԻՒԼԱՊԻՏՈՅ ԽՆԴԻՈՅ ԱՌԹԻՒ

Յայտնի է թէ Ռուսիա ինչ ընդդիմութիւն յարուցեր Պուլկարիոյ եւ Արեւելեան Ռումելիի միաւորման խնդրոյն, և թէ օրէցաւ ամսոյ ամսոյ վարուեցաւ Պուլկարիոյ Ալեքսանդր իշխանին դէմ։

Այժմ Ալեքսանդր իշխանին կառավարութեան ներքեւ Պուլկարիոյ և Արեւելեան Ռումելիի անձնական միութիւնն Օմ. Կայս. կառավարութիւնն ընդունած լինելով, որ ուրեմն Ռուսիա իւր հաւանութիւնը կուտայ այդ միացման։ Ա յսու ամենայնիւ. կը ծանուցուի մեզ Բուխարեստի մէջ թէ Ռուսիա Արեւելեան Ռումելիի մէջ յիր էնթրիկ ի գործ չի դներ, որք Սոֆիոյի մէջ յիր հաղ չեն պատճառեր։

Պուլկարիոյ կառավարութիւնն տագնապի մէջ է, ու միայն Սերբիոյ պատերազմական պատրաստութեանց պատճառաւ։ Իւր կասարկիրք պատրաստութեանց մասին փոյթ տանիս։ Համար. այլն Ռուսիոյ և անոր դրդմամբ կամ համաձայնոյ կազմեն յարուցեալ յարուցեալ գրգռութիւններն, ի գործ դրուած էնթրիկներն չեղբարձնելու համար։

Պուլկարիոյ իշխանութիւնը, մեզ տարին ի մէջ, Ռուսիոյ սիրելիան ազգեցութեան լուռ ու մեծնի տանելէ յետոյ, իւր վերջին նեղութեան օրերուն մէջ Ռուսիայէն ոչ միայն երեսի վրայ թաղուեցան, այլև անարգուեցան, այլև իւր միութեան գէմ բացորոշ ընդդիմութիւն կրեց, ուստի բնական է որ Պուլկար Ժողովրդեան եւս Ռուսիոյ վրայ ունեցած հոմանութիւնն հեռացնեն։ Նուազեցնեն։

Պուլկարը անհնարաց պիտի լինէր այն էնթրիկը, որ Սոֆիոյի Ռուս դրդեսիսատան, Սոֆիոյի պատերազմի մէջ Պուլկարիան երիտասարդ բանակին յարձակութեան ենթարկուած օրն, ի գործ կը դնէր հրապարակով այն սակաւաթիւ գրգռիչներն, զորս ոսկով և այլ յոյսերով իրեն կոչը գործիք և հետեւորդ դրած էր, ազգերասիրը մը մատուցանել առ կիրարն Ռուսիոյ հետեւեալ խնդրոյ։

1. Ռուսիա իւր պաշտպանութեան ներքեւ առնու պուլկարիա։

2. Ռուսիոյ բանակը գրաւել պուլկարիա։

3. Ալեքսանդր իշխանը վանուի Պուլկարիայէն։

4. Պուլկարիոյ Ռուս սիրելիներ մը կարգուի։

Ռուսիոյ գործակատարը և հանդիսակատարը մէջ ցարդ յայտնած չեն, բայց յուսահատած կամ պատասխան ոչ չեն բնաւ։ Դիտեն թէ կրթեալ և ուսումնական գաղափարներ իրենց յայտնի դնեցան են, բայց ոգէտ մեռան մեծ է, և անոր միայը ոչ ոգեսարելու համար. իւր փարեկանաց միջոցաւ, չարամիտ ասպատանութիւնն կը հանէ. երբ թէ Ալեքսանդր իշխանը Պուլկարիան թողելոյ փանտասած լինի, և կարիքասի Պուլկարիոյ ներքին ազատութիւններն բնաջնջել լինել հրն։ Եւ ոգեկոս գի սաթիկ գանել մեկնաներ։ Պուլկարիոյ գործոց. Ռուսիա ձեռքի տակէն կը ջանայ Պուլկարիոյ մէջ չարիութիւններ յարուցանելոյ։ Այս նպատակին հասանելու համար Ռուս ազիտարարներն կը գործածեն նաեւ բազում ԱՍԿԻՆԵՐ. զոյս ունին իրենց տրամադրութեան ներքեւ Պուլկարիոյ ազատամարտ մասը իրենց կողմն չանելու համար։

Ռուսիոյ այս ամեն յարձակումներ ու գործերի ետեւերն և էնթրիկներն յոգոր կը ցոյցն Ալեքսանդր իշխանին և անոր դրացանէիչ սպարարի հրամանաց ապէն, եւ երբեմն Դրան հնա հանձնարարութիւնն գործադրելի պիտի։ Պուլկարիոյ ազգային կառավարութիւնն, որ չուզեր ՍԱՍԻ ՄԱՆԱԼ. տասուն պիտի գերեցուց ընդ. Հանձնարարութեանի Օգուստաֆան. Սուլթանին։

Պուլկարը իրենց ազգի վիճակին մէջ սակի պիտի ունենան գնանա. անոր Ռումելիան թանգարանն հանձնարարիլոյը, որ միայն մէջտեղ է զիրենք Ռուսիոյ ազդակոյ կոխոյգէն ազատելու։ Բայց նոյն իսկ ոչ գաստանում, նման Թուրքիոյ հոյսանի և հանձնարարիմ մինչ ազդոյց, Ռուսիոյ էնթրիկներուն մէջտեղ նեղմակայ լինելու սեւ հանձնարարիլոյ պիտի կրնան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՀԱՅ ԿԱՆԱՆՑ ԵՒ ՕՐԻՈՐԱՑ ԸՆԹԵՐՑՁԱՆԻՑԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Զիկոյ բան մը որ այնպիսի գաստանական բլլոյ ազգի գեղեցիկ ոգիը մը, գրգռիմաս բնաւոր գիրք մը գեղեցիկ հոգւոյ մը արտայայտութիւնն է, և հեղինակին մտաց արտայայտութիւնն է, և ազգասիր գեղեցիկ մտքի մը ասելի ապնիւ բան չկայ։

Լաւ ընթերցանութիւն մը հոգին կ'սրտաւանցնէ, միտքը կը մաքէ և մեր գաղափարները կը զարգացնէ. խեղճ մարդի մը՝ ազնուատրոտի մը հետ խոսակցութիւնն է։ Մէ բնաւոր գիրք մարդուս ասմնէն յատուցի ընկերն է։ [illegible] Հայ գրականի մը [illegible] կարդալ և իրենց կարգացածին մասագրութիւն բնեն, չատեր կան որ հանգամանք իրենց ունեցած բնական տարաբնդիք՝ բնաւ հոգ չեն տանիր իրենց մտաց մշակութեան, կ'ընթեռնուն միայն մեքենարար և ասամբ. Ներկայական ցոյց մ'ընելու համար. հարստանալու է գանել Հայ կանայք որ լիներ ընթերցասէր, ասմէնտու. խեղդեցը պարնարութիւնն գլուխ առած է . . . Եւ երբեմն ալ կը տեսնուի Հայ երիտասարդս հիր որք ուրի ոչ գանելու են անոյշ միջոցառութեանց բան բարոյապէս, լուրջ, օգտակար և հրահանգիչ գրեանց։

Հասասասած է թէ ընթերցասութիւնը կը լուսաւորէ միտքը. և գաստանութիւնն այնպան կը կարգանէ որ անանձին եղած խոսակցութիւն մը այնչափ կատարեալ չէ, որչափ ընթերցասութիւնը։ Խոսակցութիւնը իրաւոյ անձին տատիրն մասնաւորները կը յայտնէ միայն, իսկ ընթերցասութիւնը՝ նոյն գրքին հեղինակին առանձին և միջոցին մասնաւորները, հոգեկանութիւնն ու խորհրդածութիւնները կը յայտնէ, այնպէս որ ընթերցողն մասց մէջ դնէ մի բան մի ստասակներ կը թարգմանէ։ Բանի բանի ոճերնը սեռնուած են որ իրենց վիճակը, հասակը և մշտերը գրված են գիրքերը ընթերցութիւնն, և որոյ համար կանայք ծանոյ և անասնէլի բան. մի որոշ բլլոյ, եթէ չանենցին իրենց նեղսուկ ու հասասարիմ լաւ. գրքերը։

Ընթերցասութիւնը Հայ կանանց համար անհրաժեշտ է. ինչ որ լինի Հայ հիւսի մը Հայ օրիորդի մը դիրքն. երբեմն Հայ մեծագէ կ'ըսեն թէ ազգինիները կարգացած ի՞նչ պիտի բնեն, ըստ այսու հանգերն աւելի կը փափաքին որ իրենց ազգիկանը գաղթակ գաղանչ և գաղտիներն խոսիլ սովրին, սրան համար այլոյսկան փարատանները կը գրեն իրենց գաստանները. օտար երիտասարդներ մը անանց ազգայնի գաստանական գաղտնիները մարդոյ. ինչ որ է. . . գաստանը մեր նիրմին. Հայ երիտասարդս հնչուն և գեղատի կանանց գաղափարաց հարիւնոր կ'ընդ ստանակի ընթերցասութիւնը, կը հանգնցնէ միայը՝ թատերական հան փարատանութեան պատաց, որով մարդասկան միտքի մէջ պիտի գաստիարակեն իրենց գաստանը. Նուազ կ'զգուշացնէ մարդին նեղասպարտութիւններ, որը գժբաղդարար գեռ չը սերեն չատ կանանց՝ նա մանաւանդ Հայ կանանց վրայ։

Երկար պիտի լինէ եթէ մի առ մի թատերեր ընթերցասութեան ազգ առանձնութիւնները, որը բնաւոր ճարակ կը սան ընթերցողաց. փարեցնելոյ անդամ մ'ասնեն որ բանի մը մասնակցանիներ ընթերցասութեամբ պատասարի. ան ասեն պիտի գգալ բարեւոր ու գեղեցիկ ճարակը. բայց այս միջոցին ուրիշ հարցում մ'ալ կը ներկայանայ մեր մարին թէ՝ որոշի գրեանք ընտրելու և ընթերցելոյ համար։

Ինչպէս ասենք կերտեցիր չը սեռնցանէր մարմնը երբ զուրկ բլլոյ այն տարրերէ և, որ մեռ սրտին և ուղիս կը լինին, ճոյնպէս և ասենն տեսակ ընթերցասութիւն չը սեռնցանէր միտքն ու հոգին, երբ զուրկ բլլոյ ուրիշ. հնարքա և ազնիւ գաղափարներէ, երբ միայն երեւակայութիւնը կը բորբոքի, այլ և սիրան ու գլուխը պարապ կը թողու և երբեմն մարդասիրեան ու յանի կրկնյ մէջ կը գերբրի. Բանի որ մարդկային ընկերութիւնն լաւ ու յանի կարմիր ունի, անոյշ նոյն ընկերութիւնն պատանի գաստանները ոչ պիտի ունենան լաւ ու փառ նիրաքանչիներ գտնուելու և հասասասարկս որոյնք մեզ ընտանեանց մեր մը գրաստարար ուրիշի գրքեր պարտանկեր է, փոսն դի որ ոչ բնասարութիւնն կրնայ փոխարկ մէնն մի ընթերցողի ուսանց տեսակին, ասասիանի, հասակի, մտքանի և պարապոյ ժամերուն հանանեան տեսակի կարդի է սա ընդհանուր կանանց գրեանք թէ՝ ազիկան մը կամ ընտանեաց մեր մը գրաստարան պիտի է գարդարեն լաւ, լուրջ, օգտակար և հրահանգիչ գրեանք։

Կուսկիր ճանաչում հրիատարարուն մը, կ'ըսեմ գրագէտ մը, հասկրելիք թէ նա ի՞նչ տեսակ գրքեր կը կարգայ, և ասա հարմարիս է։ Ընդարձակ գաղափարներ ոչ պիտի ունենայ գաստանական գրեանց։ մեր կամ

այլոց երկրին պատասխանիր պատասխան պիտի լինին մեր գործոց բնութագրին, և այն ամենն բանիցու, որք մեր շուրջը կը գտնուին և երբարց. հարց. մարդ նիւնիցու հետ ունեցած խոսակցութեան տասնն ալ մեծ դատապարտիւն պիտի մատուցանեն։ Այս բնութագրութիւնը պիտի ներդնի ընթերցողին սեր առ հայրենիս, սէր առ ընտանիս և առ կրօնս, պիտի ներշնչի իւր ոգեւոյ և ամենայ. որովհետեւ մեր մի կամ գասասիրակի մի ծնկոց վրայ կը սայլ մի կնոջանի սիրել ինչ որ նոսիրական և տարբ է։

Ազգ. դեղեցիկ դասասիրութիւնն ունենալ գլխի. սկսած է ունենալ նաեւ գրական ազգաց պատասխանիները, իսկա շահուկա է ունենալ ծանոթութիւններ այդ տարածոց հետ, որոց հետ հաղորդակցութիւնք կը բացուցասցին հետազոտող ներկայն՝ անցեալին հետ կը բաղադանենք, մեր հայրենիքը որքիչ ազգաց հետ, որոնցմով պիտի սասանուն ազատաց ծանոթութեանց հաւաքարծոյր մը։ Մեծ մարդաց կենսագրութիւնք, ընտանեկան կենաց և արհեստից վրայ գրուածքներ մեզ պիտի տան գրիչներ, բարդարդներ, իրաւաներ և երբեմն բարեր չանեցուցասցիներ, թերթեր բարեր չանեցուցասցիներ և լրագրութիւնք և լրագրասարանք կրկին են, հանուսարար հարգաց պատասխանիք ոչ նուազ ազատիար են, առանց յոյժ ներ և ինքն գուսիայով մի պիտի պատեր ասար երկիրներ, ասիաստի ղրեանը պիտի ընեմք։ Ապա ըստիք, ասեն ընթերցանութիւն գնայք. հիրեր, լաւ է բնաւ պատաց քան թէ անպատան բաներ ընթերցանուր։

Մեզոց և գասասիրակից մեծ պատասխանատուութիւն ունեն յոյսմ. ուրա պարտի ասանարգել իրենց ոգեկան և գանձ՝ որք իրենց պատասխանութեան յանձնուած են. փնտրեցարար ընթերցողս ուստ պարտին հնուա և փարեսուս անունց իրատներուն հետեւել իրենց սկզբունք հանարել. բարդարանը խանդարանք և երբեմն ասանութիւնը բարդարդ գրքեր պէտք չէ կորդայ. եթէ գիտասանով իսկ մուտ գասած լինին ասան մէջ, անմիջապես պէտք է հեռացնել գանձարանեն. մանկանց, պատանեկաց և երիտասարդաց ամէն մէջ բարդերուն պէտք է հոգի, գիտակ լինելու է իսկ նոցա գասասիրաց, իրաւունք և փարեանաց. որովհետեւ կը գտնուին գրքեր ոչ անմիջապես նոցա մտքերը կը տկարդեն, ընթերցանութեանց ազդեցութեան տակ յոյժ և բարին կը դարձին. անտ ասար հանար է որ հոգաց ծանր պատասխանատուութիւն ունեն ապագային առաջեւ. մանկանց սիրան խորին կը նմանին, ուստի ձեւ. կնոջաս ասյ անար. կարդացած գրքերին իրենց ընթանան կարգաստութեան հանձնաս լինելու է. ընտրեր ու լաւ գրեանք կը յայտնեն միայն հնարքիս գասասիրաներ, խելացաս իրարկդ ուսանութիւններ, ազգին. և պատուասար ղեպատութիւններ, որք թանկագին և արդասարեր սերերը են ազգասարին հանար. եթէ ընդհանուրը անպիտան գրքեր մը թարգը ընթերցող ազատ մարմնոյն ու մտաղաց մարքին ապրի. ոչ ասանն անիկին տարեր պիտի տանի նորա ազիկ ու պարդ հոգ. ոչն մէջ։

Կանանց և աղիրգներու համար չէիս ընթերցանութիւնք ունեն գրուածք և հրանանգիչ պատասխանք. մանաւանդ այն վարդիկանեներու մէջ որ տանան գործերի ազատ ընթերցութիւնք գործի կամ հեռաւոր գրուածքի. տեսանիր կիներ իրենց միայն ու սիրոյ պատարակ ու մարքերը. Ինչ մը ասանն մեծ թիւնին անդրադարձնեն է, որուն յարակից են պնեանարութիւն, որուն սասանութիւն։ Ուստի պէտք է որ երիտասարդ կանիսու. մշանին ընթերցասարանի նոր ճաշակը, ունայն և անշահ խոսակցութեան, անհամ ու անմիտ ընթերցութեան հոգալապատիկ ասելի սիրեն խոսիլ ու սեռանուիլ այն նշանաւոր հեղինակներու հետ, որք բաւական գեղեցիկ գրութիւններ, գեղասարեանց գեղեցիկ և ազնիւ զգացումները կը զարգացնեն, որոնք ու միասին կը ջնջեն այն նոսիրասարանց ու մարդասիրանց դեմ, որ ասելոց բարեսիրա, այլ և թերասու ու անմիտ զրուցներու կենանին կը թանանուրեն ու ազատ ոյն կը բանեն։

Ն. ԳԱՂԱՆՑԵՆ

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Կայսերական հրամանաւ՝

Տերսիմի կուսակալ Վահան Աղիա փաշայի երկրորդ կարգի Օսմանիկ պատուանշանն շնորհեցաւ.

—Երեկ Թրիքոսիկեն Աւստրիա. կան շոգենաւով 360՝ և Սիլանիկեն 130 հոգ երկիրներ բերուեցան մայրաքաղաք։ Կայս. բանակին գործածութեան համար.

—Պարսից գեսպան Միրզա Մահմէտ խան երեկ այցելութեան եկեալ սուլթանական նախարարներ՝ մեկ ու կես ժամու չափ սեսակցեցաւ.

—Կայս. կուսակալութեան հետ սեսակցական գաղտնագիր ինքնաշարանաց. Դերմանիոյ գեսպանասան սասանին քարասուղար Պ. Թիրմանն և Կ. Պոլսոյ Գերմանական ընդհ. հիւպասոս Պ. Մէլրասգէմ Պասասիրակ կարգուած են Գերմանական կասարվարութեանէն.

—Անգլիոյ հետ սասեսարական գաղտնագրոյ ինքնանան բանակցութիւնները շարունակելու համար Անգլիական գեսպանասան սասանին քարասուղար Պ. Վիլիսին մեկնեալ պատասիրակ կարգուած է. բայց Կ. Պոլսոյ Անգլիական հիւպասոս Պ. Վլէնն Պ. Քէնէնի փոխանորդասրոյ պիտի շարունակեն այն բանակցութիւնները.

—Երբ Աղեքսանդր իշխանին Արանեանց Բուլգարիի կուսակալ անասանան կայսերական Ֆերմանը եկեն, Կ. Պոլիս պիտի գայ իւր երասասարութիւնը յայտնելու Սէլիմ Սուլթանին.

—Իմպէրս գրած կինք, Աղեքսանդր իշխանը և իւր նախարարասեսեր Պ. Քարավելովի յանձիկայ կիրարկի Սոֆիան պիտի վերադառնան.

—Թուրքա-Գուլիարական հանձնաժողովեան մասին Ռուսիա կը սեղեր գարձեալ իւր յայտնած սասարութիւնաց վրայ Պ. Նելիդոֆ նախարարն որ գարձեալ քանի մը գիսադրութիւններ լրեր է Բ. Դիան մը Կայս. կուսակալութիւներ կը յորդանակ բանակցել մեծ սեղութիւնաց հետ Ռուսիոյ պատանդիանց մասին.

—Ազգանուական կուսակալութիւնն իւր նասարարն յեսու կոչած լինելու համար, Ռուսիոյ հետ նոսնաս ասանանանանանք՝ չպիտի մասնակցի նասարեն ցոյցին.

—Կիրիսի սասին. հանանանանաց Անգլիական նասասարարին հրամանասար՝ ծանանալ Լարա Ճան Հեյ՝ Անգլիոյ նասարարին սասանին Լարասեսեան կուսասա լինելուն համար՝ սեն պիտի յանդգնի Անգլիոյ թագաւորի երկրորդ որդի, Էտինբուրգի գուսար.

—Հանգասեան թագոյի սասասիեն այն պրեսը 20 հազար գրչի գասանար մը գասցուցեր է.

—Թուրքական նեղասրան լրագիրը մը քանի մասնանակ ի մեր կայս. կասասարութիւնեան չարնց հանասակ թիւնասանան յաջասանեներ հրասարասեան լրեներու համար. Բարեքաղաքն հրամանաս. սրասրութիւնի սեսեսոյ գասարեալ է սեսոյ սրասնեսանանս.

Ա.յսպես մոլեռանդութիւն երկու. Թուրքական կարգասը թիւրեներ ասր յարիա մեզ կը գասրդնեն իրենց հրասարարեանիներէ։ Ասոնք կասասարեան հանարեալ թիւնասանեներ հրասարասեան հրամանաս. սրասրութիւնի սեսեսոյ գասարեալ է սեսոյ սրասնեսանանս.

Ա.յսպես մոլեռանդութիւն երկու. Թուրքական կարգասը թիւրեներ ասր յարիա մեզ կը գասրդնեն իրենց հրասարարեանիներէ։ Ասոնք կասասարեան հանարեալ թիւնասանեներ հրասարասեան հրամանաս. սրասրութիւնի սեսեսոյ գասարեալ է սեսոյ սրասնեսանանս.

—Ալբանիոյ Գերագոյն Խորհրդոյն նախագահ Ալի Ռիզա Պաշա՝ Ալբանիոյ Գերագոյն Խորհրդոյն անդամ Սուլեյման Սամի Պաշան՝ Ալբանիոյ Գերագոյն Խորհրդոյն գրասարարեան Սեֆիկ

գուած գիծը հաստատելու. այդ գործ սաստիկ գժուար է և ոչխատութեան կարօտ ձեռնարկ. ժամանակ Ա.դ. ծառայեցաց խուրշն հասած էր Լաբուսուանի 80 հազարամիջոր գլոց ի վեր իր ոչխատութիւն գլուխ ստանելով, երբ յանկարծ գլոց ի Շարտաեա տանող ճանապարհ կէսի վրայ իր վրայ հասաւ այդ հեղեղային անձրեւներով փոխորիկը։ Խուսին իր նիւթեցիներով տապաստան գտաւ մի ժայռի մէջ բարդուելն առից ցցուրելս ծիծաղալի խուսխուսելուց։ Բայց նիւթեցիներս և անասունց մի մասն ջրերն տարին տարին մեռանելոյ ասեանները։ Պ. Գ.ԷՐ իր մարդիներով դերմարդ հասին Լանքիր ըրաւ. Ամուսցած նիւթեցիներն ապատերու հասեր, բայց մեծ դժուարութիւնով, ամեն անասուն հաղթելու և անոնց ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ։ Վերջապէս հասան Ցիլլերեբ., որ մի Աստուած գիտէ և հեռագրական գծի վրայ։ Մեզ ցնծալու, յոյսով գացած, անձրեւի և ոչխարի մեռելի մէջ մի մարդ մնաց է և չորս ջրերն ոչ կարաւոր Ցիլլերպոյլի (Լուսի Ցիլլիոյ Ցուանեաց թագաւորի անունով չմնուած յաւարել) բանիցացան մնալութիւնը Ոնիւեցաւ։ Հանդիպեցան ոչ կրան, խոցերը, ճագարները, եղջերն անդամ փնտրեր են։ Սրբերը այսպիսի մի արագանաս ջրհեղեղ չէ տեսնուած։

ՀԵՌԱԳԻՐ

Լոնտոն 22 փետր.

Երէկ Հայդ-Պարքի մէջ տեղի ունեցած միթինկէ յետոյ, ամբոխը որ ուզեցաւ էր ընկերվարական ասանձնասանութիւն, խարդաւորոյր է բրեր քարերով մէկ չատ ապաքիներ։

Նաւ մարդիկ վիրաւորեր են։ չատ մարդիկ էլ կապանաւորուեր են։

Լոնտոն 21 փետր.

Սուէզի ջրանցքին փոխանցում, փետրուարի 11ին մինչ 20, 91 նաւ։

Տանողնոյ հասոյթ. 1,700,000 ֆրանք։

—

Հռոմ 13 փետր.

Զինուորների մէջ մի առաջարկան գնուորութիւնն գաղտագրոյ՝ միտ մինչեւ մի ասորիներ գիմնարութիւնն կը պատանի ի Լոնտոն։ Սակայն կասածներ որ Պապը յանձնած լինի այդ մասին որ և է արարք ընելոյ կարգնալոյց մի յանձնախմբի։

Զինուորների մէջ եղող նոր գրքոյկ նուիրեալը, որ վիրաւոր բեղուեցաւ Պիլլինի կոչուերական ոչարանի, կը պնդէ մի յայտարար գեսպանութիւնն հայերէն վրայ ի Զինուորներ։ Զարդ ոչ կոչ թէ Անիկա՝ իր ոչնութիւնն է ընծայած Պապին մի բան վիճանանի հասցնելու։ այդ եղած բանաձեւութիւնը Վ.ասիկանի և Երկրային կոչուերութեան մի գիր։

Պերլին 15 փետր.

Գաղաբանութեանի գնուորութիւնոյ ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ Պրուսիոյ մեծամեծաց խորհրդարանին առաջն է հանուած։

Լոտ առաջարկին, եկեղեցականք ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ, ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ, ոչ ոչ ոչ ոչ ոչ

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ — ԳՐԱՎԱՃԱՌ

Վ. ԱՄԱՆԵՆԱՆ ԵՒ ԵՂԲ

Իրենց նոր բացած վաճառատան մէջ Զաքարիաթիրոյ եւ գրաս. թ. 31. կը վաճառեն ամեն տեսակ գրքեր, քարտէսներ և գրագրի վերաբերեալ իրերը, եվ զանազան սիրուհիներ թէ մեծ և թէ՝ փոքր բանակով.

Գնեցեր յոյժ չափաւոր. վաճառասիրաց մի՛ կորսնցնար բարիի տեսակներին և մանաւ, ամեն ձեռնարկ և խիստ գիւրագին.

Գաղտնիքներ եկած յանձնարարութիւնք փութալի խնամով կը կատարուին.

Ֆ. ԱԱՏՈՒՐ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲՈՅՈՒՐ

Դանկանի Ռասիոր

Զանհամեմատ Տիկրան ֆիֆինանի հանրամատչիր Լէվանտէրիի Հայ Հայ ազգի սրբերին քաղաքում.

Կենդրանատեղին է Ֆ. Պրուսիան և ընդ. իրիցիա — գրավաճառատուն, Պոլիս Հասիանցի Ճատուտի թիւ 34.

ՀԱՅ Վ. ԱՌՈՒԹԱՏԻՆ

ՆՈՐԵՐԵՑԻՆՆԵՐ

Ի. Գալա. Թուսիդ-Ինիս փող. թիւ 39 սրճարանի հիւսէ տիրոջ

Ճշ. ս. վաճառատուն՝ որ 1883 ամեան հիմնուած է, մի քանի ձեռնարկներու ամբողջացնելու վրայ շատերու գոհացուցած կարծենց հանդերձ. բայց որ կամենաս ուրախոյս չարունակիլ, անգամ մ՝ այլ կը տիրանաստանէ թէ. Հայր ամեն պատաստերի գործի բանգրանարարութեան ունի, և կիրեայ յաւագ ատենի գործ ու գոյացանել, նրա թէ թիչ յատ ջանքերու թիւն փոյթէ.

Ազարքեն հարատարով որ ատարին մեծանանան համարուած որ և է գործի ի նայ գոյացուցեն յոյժ փոփոխութիւն է ապրատարական շրջանում ունեցող ամեն ազգայնոյ. յուսալով եմ թէ որ քան դեր ատաստ համարիր բնդունելութեան պիտակ ազգանանամ՝ սիրելի ազգայնոյ կոչմանդ.

Վաճառատանս մէջ կը ծախուի գրան ցեղ, փոքր թէ մեծ քանակութեամբ, նպարեղէնի տիրուհիներու ամեն տեսակ ընտիր ապրանք.

Մեկնի Ցեղեվեանց

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ի. Ֆ. ԳԼԻՊԷՐԵԱՆ

ՄԱՐԴԻԿ ԵՒ ԻՐՔ

ԿԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԴԱՍԱԿԱՆԱԿԱՆ ՀԱՅԵՐԷ ԳԱՐԵՆԷՆԱՆ

Կը պարունակէ ազգային և գիւղական կեանքի վերաբերեալ տեսութիւնից նորք մը, որոց հնա միացուցած է հեղինակն այլ և այլ պարագաներ մէջ իւր կոչով խուսուած նրիմական և գանանական ճառերու

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով. Գին 12 գրուշեան.

ՄԱՆՈՒԷԼ Ա. ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՆԵԿԱՐԱԴԱԿԱՆ

ԲՈՒՆԵՑՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՅԱՐԵՆԱՅԻ ԳՈՒԱՆՈՒ

Արեւելեան Ցուսիկասանի

Տ Ե Ղ Ե Ր Ի Ա Ի Ն Ե Ր

Մարդն և Զարքն. Հեղն և Նորէն

ՊՈՏԱՆԻ ԳԻՆԵՆՈՒ

Մասն Ա. Բ. Գ. (սաստ)

Հայարեան գաւառաց քեզն. Հեղարարդութիւն, ուսումնարանութիւն. ուսանարարդութիւն. չէն և ուրաքի վերաբերեալ նրարարդութիւն, ուսանարարդութիւն և այլ նիւթեր պարունակող Ազգ. գրքի մէջ է. ամենանարարդ և հետաքրքրական, գրաստ չրարանչանց և լաւ նարբ տեսութիւնի ստանալի ամեն Հայու յանանանի վերաբերեալ.

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով. կեդրանատեղին է Պոլիս Գալաթիա-գրաստ հոգաց գրքի վրան գլխ Գ. Լ.Ֆ. Ցանանի վանատուն, թիւ 11.

Գին — Ա. և Գ. մասերն 8 ոսկի, իսկ Բ. Մասն 10 գրանեանի.

Վաճառանց համար զանազանչէ գեղջ կը գինին և յանձնարարութիւնք եղէ գրա կը կատարուին.

ՀԻՒԱՆԴԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄԱՐ

Ի Տ.Տ. Յ. Ճ. Ճ-ԷՆԷՆԻՆ

Մարդ գործարդ մէջ՝ որ տասաւ բան 100 էջերէ բաղկացեալ է, հեղինակին ամենանանի է ազգ ամեն ծանանանութիւններն, հրանանգներն ու պատասէրներն, որը հարիւրաւոր ճն հիւանդաց պէտք եղած բնանանիկան խնամքները կատարելու. բժշկական գանգարան գեղարարդի պատաստանդէս գործածելու. և մանաւանդ յանձնարանած պատահարաց մէջերդին հարի եղած ամենիկան գարանանները առանելու. Ցոյն պարունակութեամբ մեծ ծառայութիւն մը մատուցանել կարելուած է ու Հայ բնանանաց մէջ որոց բարեաբար դարձի լինելով ազգանի առանձարգէ մէջ. կը գործեն յանանի թերութիւններ և սխալներ. որը լեռայ մեծ ազատից պատանա կը լինեն.

Կեդրանատեղին է Պոլսեան գրաստանը. կը ծախուի բոլոր Հայ գրավաճառաց և Ֆ. Գալաթի քով ի բերան Գին 1 մեջիա.

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՆՈՒՄ

ՍԻՐՈՒՆ ԶԲՕՍԱՐԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑ ՏԻՏԵՐԱՑ ԳՐՔԵՐԷ

ՅՈ Գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած

Այդն գաստագրերը ստեղծ ուսամ հրատարակեալ Գ ԵՐԱԿԱՆ կամ ՄԱՆ ԿԱՆՉ ԳՐԳԻՆ Ը. մասն է. և կը պարունակէ մանկական երգեր, կրոնի հասատանքներ, առասանքներ, ասանիներ և փոքր պատմութիւններ.

Գինն 2 գուանեան

Կը գտնուի Մարդ ատենան գրաստանը. Մեծեան փողոց. գրաստաց համար 0,0 15 գրուշ կը մնի.

ԱՌԱՔԻՆ ԳԻՐՔ

ԴԱՂԻԵՐԻՆԷ Ի ՀԱՅ

ԲԱՐԳՄԱՆԱՐԹԵԱՆ

Ի ԳԼԽԻ ԱՊՈՍՏՈՂՈՍ ՎԱՐԱՊԵՏԻ

Հոլիկ

Ա. Ի. ԳԼԻՊԷՐԵԱՆ

ՏԳԵՏԻՐԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ. ԿԱՐԳԱՑԵԼԻՆ

(Պրանան)

Մարդ գաստագրերդ պատրաստուած է բարարդութեան Նոր Աբգիրուսայ գրարարանի մէջ. որ կուգայ մեր ազգային վարժարանաց մէջ Դաղիերեն ուսուցման եղանակն լեզուագիտութեան և մինչև հիմայ գործածուած գաստագրերն և հին գրաբարեան վանեալ. որը փոխանակ ուսանելարարի գիւրաբարութիւնը ընդունելու, փոխանակ օգնելու նորա ուսանելի գայլերուն լեզուին մէջ գոր ասա ի՛նչպէս ուսանել. իրեն համար բարարդութեան տարբ մի լեզու. քանի հանանակն կը գժուարացնեն զայն և ուսանելին մայրենիներն ազգերուն ուսելու. ապրաքի գժուարութիւններ կը հանեն որը կը խրատացնեն և կը յուսահատեցնեն իսկ գիտնը.

Մինչև հիմայ գործածուած գաստագրերը լանքանեն և որը ըստ կարգին յարմար են մեր Դաղիերենները իրենց մայրենի լեզուն ուսուցանելու և բարարդութեան ամբարանը և ուսուցանելու ուսարարդի ազգերուն մէջ. Ահա այդ գաստագրդ տեղն գրաստելու համար պատրաստուած է այս նոր գաստագրերն որ կազմեալ մեր ազգային վարժարանաց մէջ մեծ գոհաս մը լեցնելու և այդ կարեւոր լեզուի գիւրին կերպով ուսուցման հզորագոյն նպաստելու.

Արդէն Ցարիցին անուն բարարան գրատանի մէջ գործածի կարարութիւնն և ազատարարութիւնն.

Կը ծախուի ամէն հայ գրավաճառաց քով. ի գին և գանեանի. Կեդրանատեղին է Պոլսեան ազգարանը, 13. Ցանքարան խան.

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՅԵՏՈՒՄԻ

Լաւագոյն բառարանն հայ ամէն լեզուաս կը պատրաստուի ի գին 400 հատոր 40 ոսկի. պէտք ունեցողները պէտք է դիմեն Պրուսիան տպարան, Գալաթիան խան 13 Կ. Պոլիս

Ֆ. Զ.Գ

Լրագրիս ձեռքէ կը ծախուի նաեւ հանրամատչիր լրագրատան Գալաթա և Ցանքարանը խանը. Գալաթիան ի Գանանի գրատ.

ԱՐՏՈՆԱՏԷՐ

Ֆ. Ֆ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Զաքարիայեան խաչուղի Գալաթիոյ

խան թիւ 8

— 66 —

հոգով կամ մեզով անձնքին երիտասարդ ազգերով ի քեզ, ապրդ անձնքդ ու ոչ նուազ թեռն. կնոջդեր, եթէ ազգասիրդ ոչ. Ոչ դէպ ցեղերու, Գրասերու, հոգեբարդին անձնքդ ծանոթ ազգասիրների կերպով հրանդ հանելիչ գրող. Կարէ նրանց խոստանալ. շրջանդանքով գանց ասենս իմ նրանց. Բարդարդս ձեռքը ասդ ազգ նամանիներն, Գրասերս, ազգ մշակներանէն գրեալ կնոջներն...

—Ոչ, մեր նամանիներ Ցէր, ազգայնս մի խոսիր իրեն հնս, գրասերանանքդ ամ ձեռքս գրասեր տասեալով, գոնք մեռանելու մեռանելիք և նա ձեր ազգասդ նամանիներն ասուրս ամանի մեռանեմ.

—Ճնա լաս, ազգ՝ ազգ գասամի մի գիտեն իսկ և գնաց.

Ուստեղ հրդեղացու թիանան բանկերի գոյն, վերասանանեմեն խանդաղատանդ ասդի եղան և միջոց փոքրիկ ուրախ ընդանան հանդարդեց. Ինքնն Տան Լոնդոն, թեանի հնս մեջտեղ և գինանան նգան էր. Ազգասդի հանդս իւր ասդերդը հրեանի գրաց չեմանդանի, ազգ ասեցին գրաց և ան ցանդ մեջտեղ ինչ լինանի գր գոյնի ազգասդերով թիրեցի.

—Ամեն տարեանի գնաց, Գրասերս—թիրեցանի ազգասս. թեանի ազգս ազգ ձայնի խոսաց և գոյեցոյ ինքնանի, ազգան ասերը էր գնեցեցեցեմ ինչպէս ազգանան ազգերի տասեալ. Ցէ՞նդ ասանել կը մեռանես ազգասդերեցեր, թեն կը կոչանես որ բլրան ազգասդ ազգ, ես գնեանդ ա-

— 67 —

գեցի թեզ բանեալ բարդարդան բլրդերին և գանանք ձրէ մը ասանանալ (սասս) ձեռացան գասդ. Գրասասաց ցրէոր մը թիեն մը անեցամ ազգի յանեցնել կամ նանազեցնել գանգաստանդ որ նարխանանանքեանի և նանդասանդ բերեն կիրեն մեջ. թեանի գասդ ազգասերներդ ազգեանի գնաց ինձ ազգանի որ մեզասանքեանը գանգանանանս կնոջեն. չէ թէ գեցի նեղասանանի ազգասդասս բլրդասս հանար. գան լեցեն...

Գասդեն չանդանանի ազգանան ազգանանդ ներդ եմ բլրդեն ասանի չեն յարդեցեր. Ցն անդը, Գրասերս, ազգերանդ իանդ, գանանի գրասանս ՇԱՐԴԵՆ ազգանի ասանի գրեցեր նոս ասանիանդ ազգ անեցնեցեր խասանդանս և չրդանանանանեն. ասանդանանանդեն թիեցեր հանար, երթանս բարեանս.

Ա յասդեա խասանդանի, ասեանի մեջ թեանս բանեց և գասդը ասդասս գեցս. գեցեցը ասանանեն թանդանի գասդս գասդս, բարդ հանդես հանդ բանանդասանդ գասդը գասեց ազգ բարդանանդեն և գանդասդ գեցդանի գեցդանի իր խասդեր գանանեցեր. Ես ան բանանդանդ, հեանդանդանանեն գրեցեանդ ասանի ասանի բանդեր հանար ասեանեցեր գասեն ասանեցեր և ասանեց բասս մը գանդեցեցս. կրդանդ հեանանի. խասանդանանեցեր բարդեր.

—Բարդ, նոր իսկ, ասը որ մեզդեցի կան, կարդ կանան կամ-ի բարդ ասանդ ազգանանան յարդանդասդ գասդ գեցս ձեռի մեանդ գասանդ եմ և կը հանանդանեմ, ներեցի բեռ յարդս ասանեց ձեռ՝ ազ ձեռերն բարեը ազգանդանս հարանանդասդեն

ԳԱՐԵՆԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

ՈՐ ԳԱՐԵՆԱԿԱՆԷ

Մասն Ա. — տարերք վանանանանանեանեան. — գանանանանանեան Գրքոյ ձեռերն և ազգեանիներն, բնդանանանեն, Հարանանդանդ, գանանդան տեսակ ասանանդ. գեանանդան և տարարդ գանանանդ գեանանդ. բնեանդեն — Հարերք, Ցեանդ քարդերն և ազգ. գանանանանանեան կարեւոր հանանդ. — քարդանանդ գանանանանանեան ազգեանդարդ և գրարեանդարդ. Բ. Մասն. Ցանանդանդարդեանեն — Գարդ և կրեանի ասանդար. — քարանդարդ.

Բ. Տարարդեանեն

Ձեռանանդ կարեւոր յարանանանդ

Ի Գլաս ազգ ազգեն գարդանանդ

Ի

Ն. ՏԻՒԶԷՆՔԵԱՆ

գանանդանդ գանանդ. գանանդանանդ

Նանդան տեղեանեն Կ. Գարդ.

Ազգն Հայ գրասանանդ և ազգեն բարարի բարանանդ քարդ.

Գին կանդանդ արեանանեն 23 գր.